

Борейко Н.Ю., Азаренкова Л.Л.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
**ДУХОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК ВИКЛИК СУЧАСНОГО
УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

Загальна постановка проблеми. ХХІ століття характеризується «неконтрольованими» змінами в природі, суспільстві та культурі, які необхідно скоординувати для збереження людства. Бурхливий науково-технічний прогрес останніх десятиліть змінює світ скоріше, чим людство та природа встигають пристосовуватись до цих змін. Виникає багато протиріч: 1) між створенням нових штучних матеріалів, продуктів, виробів та непристосованістю навколишнього середовища до адаптації та переробки, а також відсутністю культури їх споживання; 2) між високою швидкістю виникненням великої кількості нових культурних течій, нових засобів передачі інформації (які з'являються та замінюються швидше чим змінюються покоління) та інертністю реформування освіти, яка не встигає пристосовуватись до цього; 3) між загальнокультурними духовними цінностями та ринковими матеріальними цінностями за якими будується суспільство споживачів; 4) між глобалізацією міжкультурних стосунків та необхідністю збереження національної ідентичності; 5) між «відкритістю» світу, інформації та відсутністю можливості створити комфортних умов розвитку людей в усьому світі; 6) між необхідністю зберігати природний баланс та руйнуванням та знищенням цілих екосистем. Науковці б'ють тривогу, що через ці протиріччя людство може загинути від власної споживацької діяльності, через військові конфлікти або через утвердження «руйнуючих» цінностей. Саме тому, проблема формування духовних цінностей студентської молоді є досить актуальною. Важливо в державі забезпечити певну програму долучення студентської молоді до духовних скарбів світу, серед яких достойне місце займає фізична культура. На сьогодні фізична культура та спорт має великий потенціал для їх формування.

Мета – визначити можливості фізичного виховання, щодо формування духовності майбутнього фахівця.

Стан наукової розробки теми. Дослідженнями сутності загальнолюдських цінностей, духовної культури особистості, її зв'язків з різними видами людської діяльності розробляли наступні науковці: М. Бахтін, М. Бердяєв, В. Соловійов, В. Розанов, Е. Жильсон, Е. Кассирер, Д. Тичин, Х. Ортега-і-Гассет, П. Тейяр де Шарден, С. Франк та ін. Проблемою формування духовно-моральних цінностей у студентів займалися Е. Балагура, О. Олексюк, О. Семашко, Б. Нагорного, Д. Чернилевського, В. Яковенко та інші. Теоретичним вивченням значущості формування духовно-морально цінностей особистості у ВНЗ здійснили Н. Асташова, І. Бех, Є. Бондаревська, М. Боришевський, І. Зязюн, В. Жуковський, М. Каган, М. Лещенко, О. Отич, А. Осіпцов, О. Рудницька, Г. Сагач, О. Сухомлинська, Г. Шевченко та ін.

Основний зміст дослідження. Зараз, коли молода Україна знаходиться в важких умовах, через війну з російськими агресорами, через економічну та правову кризу, а також стадію реформування в освіті, медицині, і через збереженням у багатьох українців «соціалістичної» свідомості, необхідно створити належні умови для формування української свідомості. В останні роки були зроблені певні кроки з її формування – це і Закони по збільшенню українського продукту на радіо, телебаченні і отримання Томасу, і створення української армії, але, на нашу думку, саме освіта повинна бути пріоритетною сферою у духовності і культурному розвитку суспільства.

Вищі навчальні заклади в будь-якій країні і в Україні виконують державний заказ на підготовку фахівців в різних галузях, але при цьому головне завдання

сформувати високоморальних та духовно відповідальних особистостей. Через те, що молодь виступає активною силою усіх змін і залежно від того, які цінності вона вносить у ці зміни, яку культуру утверджує, багато в чому буде залежати майбутнє людства, його культура, напрям перетворень. Суспільство зацікавлене в тому, щоб ці цінності і культура були загальнолюдськими, високоморальними, гуманними.

Розвиток віртуальної Інтернет-мережі зменшує потребу в спілкуванні, та активному відпочинку, через можливість це робити не виходячи із комфортних умов своєї оселі. Створилось нове середовище де формується свідомість. Тому сьогодні необхідні більш дієві засоби залучення молоді до джерел духовного, вічного, суспільного.

Проблема духовності й духовної культури молодшої людини повинна хвилювати кожного керівника навчального закладу, педагога, куратора. У практиці виховання пропонуються нині різні технології формування духовності молоді. Це духовне піднесення особистості через проникнення у світ мистецтва або спорту, через живе спілкування, через позанавчальну виховну роботу.

Кафедра фізичного виховання НТУ «ХП» для забезпечення виховного процесу студентів створило певні принципи:

- Гуманні, демократичні та особистісно-орієнтовані підходи до студентів;
- Формування культури на традиціях здорового способу життя;
- Врахування інтересів, побажань студентів;
- Виховання духовності, моральних цінностей, відповідальності, розкриття особистісного потенціалу;
- Підвищення духовного багатства колективного життя.

Викладачі фізичного виховання впроваджують у навчальний процес різні види спорту, нові фізичні вправи, постійно шукають цікаві, захоплюючі засоби навчання, залучаючи усіх студентів в світ самовдосконалення. На заняттях та під час змагань надається студенту можливість відчувати успіх досягаючи перемоги, повірити в свої сили, поважати суперників, налагоджувати добрі стосунки, а також формуються цінності свого здоров'я та здоров'я оточуючих, гармонійного активного життя, «м'язової радості».

Засновник сучасних Олімпійських ігор, П'єр де Кубертен стверджував, що найважливіше значення спорту, те що він є «школою духовного благородства та моральної чистоти». В спорті поряд з фізичними якостями формуються й усі особистісні (сумлінність, чесність, гідність, дисциплінованість, витривалість, стійкість, командний дух, повага до суперника, сміливість та інші), а також характер, сила волі, совість. При цьому, кожен з видів спорту має своє особистості у вихованні спортсменів. Наприклад, заняття з плавання розвиває в людині працьовитість, рішучість, впевненість в собі, цілеспрямованість, дисциплінованість, повагу до суперників, витривалість, любов до водних видів спорту, невпинне прагнення до удосконалення та інше. [4, С. 87]. Силові ігри та боротьба впливає на сміливість, дисциплінованість, впевненість у собі, повагу до суперника, працьовитість, цілеспрямованість, перемогу над собою. Великий вплив мають на особистість спортивні ігри, де важливі лідерські якості, командний дух, повага до інших, рішучість, вміння робити вибір. На заняттях фізичним вихованням викладачі прагнуть студентів залучити до занять спортом і біля 41% студентів приймають участь у спортивних змаганнях, де перемагають не лише суперників, а в першу чергу перемагають себе. Також серед цих студентів біля 23%, через серйозні заняття спортом, наповнюють своє життя особливим змістом, це робить їх духовно багатшими, дає додаткову енергію для самореалізації. В НТУ «ХП» навчаються спортсмени найвищого рівня, які своїми перемогами презентують Україну в Європі і

світі та збільшують здобутки української держави, таким чином розвивають та зберігають українську духовність.

Висновки. 1. Проблема формування морально-духовних цінностей у молоді засобами фізичного виховання є актуальною в Україні. 2. Поняття «духовно-моральні цінності» тлумачиться як будь-які духовні уявлення, явища, поняття, вимоги, що притаманні людині, спільноті або науковому чи етичному вченню, яке має значення для людини чи суспільства, заради якого вони діють, витрачають сили, час, гроші, здоров'я тощо, заради якого вони живуть. 3. Досягаючи гармонії через фізичне виховання людина надає собі стійкість, надійність, впевненість, бере участь в суспільному житті та інше. 4. Відродження духовного потенціалу українського народу можливе, через впровадження системи духовного зростання молоді в навчально-виховному процесі, в тому числі і фізичному вихованні, де будуть сповідуватися високі гуманістичні цінності. Тільки таким чином ми можемо досягнути поступового духовного, політичного та економічного піднесення нашої країни, оскільки ці сфери досить тісно переплетені та взаємопов'язані. **В подальшому** необхідно розглянути проблеми формування духовності в інших країнах та можливості впровадження визначеного надбання в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посіб. / І.А. Зязюн. – К. : МАУП, 2000. – 312 с.
2. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії / І.А. Зязюн, Г.М. Сагач. – К., 1997. – 302 с.
3. Каган М.С. Философская теория ценностей / М.С. Каган. – СПб. : ТОО ТК "Петрополис", 1997. – 205 с.
4. Борейко Н.Ю., Азаренкова Л.Л., Юшко О.В. Формування духовно-моральних цінностей студентів на заняттях фізичного виховання / Н.Ю. Борейко, Л.Л. Азаренкова, О.В. Юшко // Вісник НТУ «ХП». Актуальні проблеми розвитку українського суспільства, Х: НТУ «ХП» № 52 (1273) 2017. С. 85-90.
5. Балагура Е.А. Нова система морально-духовних цінностей / Е.А. Балагура // Наука. Релігія. Суспільство, № 1'2012 С.88-91.

Братусь Т.В.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ПИТАННЯ ПОКЛИКАННЯ ТА ПУТІ ЛЮДИНИ У ПРАВОСЛАВ'І

Один богослов в ХХ столітті сказав, що християнство - це не релігія, оскільки всі релігії світу вчать людину поклонятися і служити Богу. Християнство - це приголомшлива новина про те, що поки ми розмірковуємо, поклонятися нам Богу, служити або не служити Йому, Бог уже служить нам, і служить до такої міри, яку людині важко вмістити. Саме тому, коли людина відкриває для себе таке ставлення Бога, вона не може не відповідати на цей заклик, тому що знати це і ніяк не відповідати неможливо.

Найголовнішими джерелами та основою православного віровчення є Священне Писання і Святе Передання. Святе Письмо в Православ'ї розуміється тільки в контексті Передання, а саме тлумачення Святих Отців, в текстах богослужінь, догматичному богослов'ї і постановах Вселенських Соборів, правилах або канонах Церкви. Все це в сукупності називається Переданням і пояснює, як потрібно вірно розуміти основи віри православній людині.

Питання покликання і шляху людини до Бога є найголовнішими в справі спасіння. У житті Церкви покликання є таїнством, дією волі і передбачення Божого.